

За якісними характеристиками соціально-психологічний клімат може бути здоровим і нездоровим. Що ж є критерієм для оцінки моральної якості соціально-психологічного клімату колективу медичного закладу? Так, за ознаку його здоров'я можна вважати емоційну стабільність психологічних відносин і наявність або відсутність конфліктів у колективі закладу охорони здоров'я. Морально здоровий соціально-психологічний клімат створює можливості для вирішення у різноманітних формах конфліктів, що виникають, подолання різних впливів, напруження у відносинах між окремими членами колективу. «Чистота» моральної атмосфери характеризується тим, що вона дає змогу відверто, принципово, по-товариськи проаналізувати існуючі суперечності, завдяки гласності сформулювати правильну думку з того чи іншого питання, не допустити «розростання» конфлікту. При цьому важливу роль відіграє фактор часу. В колективі зі здоровим моральним кліматом конфліктна ситуація відразу ж ліквідується. І навпаки, коли конфлікт намагаються загнати «всередину», не дають йому розв'язатися, взаємовідносини між працівниками медичного закладу погіршуються. У цьому випадку розв'язання і ліквідація конфлікту потребуватимуть значно більших зусиль і його наслідки будуть більш руйнівними [2, с. 99].

Отже, соціально-психологічний клімат — це узагальнений настрій, стиль взаємовідносин у колективі закладу охорони здоров'я, в основі якого лежать, по-перше, норми ставлення до праці, спільної справи, соціальних завдань, що стоять перед колективом; по-друге, ставлення людей один до одного; по-третє, характер самовідчуття особи від перебування в такому оточенні. Сприятливий клімат характеризується не відсутністю тих або інших міжособистісних суперечностей, психологічного напруження, конфліктів, а оперативним механізмом їх попередження і розв'язання.

Список використаних джерел:

1. Зудова І.Ю. Котелевська А.В. Формування сприятливого соціально-психологічного клімату трудового колективу підприємства URL: <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/68.pdf>
2. Лескова Л.Ф. Формування сприятливого соціально-психологічного клімату у колективі установи соціальної сфери. *Молодий вчений*. 2017. № 4. С. 98–103

здобувачка освітньо-професійної програми
«Менеджмент закладів охорони здоров'я», ЗУНУ
Науковий керівник – д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ Тетяна ЖЕЛЮК

ЗБЕРЕЖЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ВІЙСЬКОГОВОГО СТАНУ

В умовах надзвичайних ситуацій, викликаних війною важливо зберегти і адаптувати до нових викликів та факторних обмежень громадське здоров'я. Під час війни практично кожен українець та кожна українка стикнулися з проблемою порушення режиму сну через небезпеку артилерійських обстрілів та бомбардувань, постійні нічні повітряні тривоги, стрес, перебування на нічних чергуваннях, хвилювання за рідних і близьких. Брак сну негативно впливає на самопочуття людини, на роботу серцево-судинної та нервової системи.

Особливо небезпечним для здоров'я людини морального та фізичного є перебування у полоні чи під окупацією. Виникає об'єктивне питання, як вижити в цих умовах. Типовими початковими реакціями людей в таких умовах є бажання втекти, нестримне тремтіння і плутане мислення, невіра, підвищена тривога, депресія, відчай, паніка. Експерти Центру громадського здоров'я, Центру стратегічної безпеки та інформаційних комунікацій напрацювали певний спектр поведінки людей в умовах обмеження волі, які слід застосовувати відповідно до різних психоемоційних станів людини [1]. Якщо це не становить прямої загрози – не потрібно стримувати фізичні реакції стресу, наприклад, тремтіння. Таким чином організм намагається впоратися з шоком. Далі настає невіра щодо ситуації, але полон може тривати довго. Важливо зберігати надію, але бути готовим до зтяжних випробувань. Те, яким чином людина зможе впоратися зі стресом у перші хвилини чи години, може отримати додатковий внутрішній ресурс. Підвищена пильність і тривога (триває від перших години до декількох днів). Це стан надзвичайної обережності та уваги до дрібних деталей. Він часто супроводжується лячною реакцією на шум або різкий рух, а також схильністю думати про найгірше – катастрофізувати ситуацію. Перший шок минув, але людина все ще у стані мобілізації – в цей період починається адаптація до нових умов. Опір та поступливість в умовах війни триває від перших днів до декількох

тижнів. Якщо людина потрапляє в полон чи перебуває на окупованій території, то вона може опиратися будь-яким спробам примусу. Є люди, які не можуть впоратися навіть з відносно незначним тиском. Люди є різними, мають різний життєвий досвід, тому в цій ситуації важливо зберегти життя. Втрата свободи, ізоляція, обмеження, відсутність контакту із зовнішнім світом зазвичай викликають депресію та пасивність навіть у найвитриваліших людей. В цій ситуації важливо шукати внутрішній духовний стержень.

Останнім етапом адаптації стає поступове прийняття ситуації, на якому приймається рішення отримати певний контроль над своїм життям в військових умовах і конструктивно використати свій час та обмежені ресурси. Необхідно опанувати страх, знаходити можливості для сну та відпочинку, робити перерви у перегляді новин, знаходити можливості для волонтерства. Через бойові дії наш психологічний і фізичний стан змінюються. Щодня ми переживаємо низку емоцій – від радощів за перемоги Збройних сил, до болю і відчаю втрат. Волонтерство, військова служба, служба у територіальній обороні, повсякденна, піклування про дітей, рідних та близьких – вимагають сил, витримки, інтенсивної праці, подекуди з підвищеними ризиками і небезпекою, а це виснажує організм. Ми повинні пам'ятати, що Україна веде повномасштабний спротив дуже сильному агресору, тому використання фундаментальних стратегій виживання допоможе зберегти життя людей.

Список використаних джерел:

1. Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я. URL: <http://www.dolc.dp.ua/wpress/?cat=22>

Андрій БЕРНАЦЬКИЙ

здобувач освітньо-професійної програми «Державна служба», ЗУНУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ Юрій БОГАЧ

**ОСНОВНІ ВИКЛИКИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
В КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

З початку ХХІ століття публічне управління в контексті молодіжної політики набуло особливих рис: воно стало водночас складним, важливим та багатограним. Емпірично склалося, що ефективність молодіжної політики має

прямо пропорційну залежність від можливості суспільства забезпечити необхідну рівновагу приватних, державних та громадських впливів у цій сфері. Враховуючи характерні риси демократичного суспільства, шляхом якого розвивається наша держава, прослідковується невпинне зростання прозорості, відкритості та громадської участі в процесі реалізації молодіжної політики, роль впливу суспільної складової значно зростає.

Відповідно до Закону України «Про основні засади молодіжної політики» «метою молодіжної політики є створення умов для самореалізації та розвитку потенціалу молоді в Україні, підвищення рівня її самостійності та конкурентоспроможності, забезпечення активної участі молоді в суспільному житті» [1]. Проте суспільне життя в Україні таке різноманітне, що визначення мети молодіжної політики щоразу приймає інше забарвлення.

Дві революції, анексія та окупація на теренах України, тотальні реформи усіх сфер життєдіяльності держави, зокрема дві основні з них: адміністративна та реформа децентралізації, зрештою, повномасштабне вторгнення російської федерації – усі ці події змінюють громадянську зрілість наших громадян, піднімаючи її на новий рівень.

Звичайно, молодь як рушійна сила демократичних перетворень чи не найпершою відчула на собі невідворотність кардинальних змін у суспільстві внаслідок таких трагічних подій. Адже сьогодні надзвичайно гостро стоїть проблема національно-патріотичного виховання, внутрішнього переселення і необхідності забезпечення житлом української молоді, військової служби та мобілізації, участі їх у війні, зрештою, адаптації їх після повернення з фронту, соціалізації тих, хто отримав інвалідність і підтримки молодих сімей, годувальники яких загинули під час виконання завдань.

Особливої уваги заслуговує проблема зовнішньої міграції молоді. Адже ні для кого не секрет, що, починаючи з 24 лютого 2022 року понад 4 мільйони наших співгромадян (10% всього населення України) вимушені були через військові дії залишити Батьківщину.

Як свідчить опитування, проведене Українським центром економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова, «переважна більшість біженців — жінки (83%), відповідно, чоловіки становлять 17% серед опитаних. За віком найбільшу групу респондентів становлять люди від 30 до 39 років (37%), 26% — ті, кому від 40 до 49 років, 19% — люди віком від 16 до 29 років, 11% — віком